

Handleiding gemeenteraadsverkiezingen voor sportclubs

Zo zet je sport op de lokale agenda.

Gemeenteraads-
verkiezingen –
21 maart 2018

Zet sport op de lokale agenda!

Gemeenteraads-
verkiezingen –
21 maart 2018

ZOMER 2017

- Politieke partijen schrijven de verkiezingsprogramma's.
- Sportclubs gaan in gesprek met de politieke partijen.

NAJAAR 2017

- Politieke partijen stellen verkiezingsprogramma's en de kandidatenlijst vast.
- Sportclubs bepalen hun campagneacties en melden zich via www.nocnsf.nl/gr2018 aan bij het Sportcampagne Team van hun gemeente.
- Vanaf 15 september is de Toolkit voor Sportcampagne Teams beschikbaar.

WINTER 2017 / 2018

- Politieke partijen willen hun ambities met de gemeente én sport graag uitdragen.
- Sportcampagne Teams springen hier op in en organiseren bijvoorbeeld een werkbezoek of sportdebat.

21 MAART 2018
**GEMEENTERAADS-
VERKIEZINGEN**

VOORJAAR 2018

- Politieke partijen starten onderhandelingen over nieuw collegeakkoord.
- Sportcampagne Teams en sportclubs leveren input voor het collegeakkoord en blijven ook daarna politici informeren over het wel en wee van de sport in hun gemeente.

1 GEMEENTERAADSVERKIEZINGEN?! – WHAT'S IN IT FOR ME?

- I. Sport als belangrijk lokaal thema
- II. Sport levert een essentiële bijdrage aan lokale samenleving

NU IS HÉT MOMENT OM INVLOED OP DE VERKIEZINGSPROGRAMMA'S UIT TE OEFENEN!

2 WELKE GESPREKSONDERWERPEN BRENG JE IN EN OP WELKE MANIER?

- I. Zoek naar gezamenlijke uitdagingen of knelpunten binnen de gemeente
- II. Sluit aan op actuele thema's, zoals gezondheid of integratie
- III. Benader de politiek collectief of individueel

EEN GOEDE VOORBEREIDING EN INHAKEN OP RELEVANTE ONDERWERPEN ZIJN ESSENTIEEL!

3 HOE KOM JE IN GESPREK MET DE JUISTE LOKALE POLITICI?

- I. Benader partijen waarvan jij denkt dat ze iets met sport hebben, of waar sport een oplossing kan bieden voor een probleem binnen de gemeente
- II. Benader de huidige raadsleden die veel invloed hebben in jouw gemeente

POLITICI HEBBEN BELANG BIJ GOED DOORDACHTTE INPUT, WAARDOOR ZE HUN GEMEENTE VOORUIT KUNNEN HELPEN. ALS SPORTCLUB KUN JIJ DEZE INPUT LEVEREN, DUS GA MET ZE IN GESPREK!

4 HOE BRENG EN HOUD JE SPORT ONDER DE AANDACHT?

- I. Gebruik de Toolkit van NOC*NSF; ook ná de gemeenteraadsverkiezingen 2018
- II. Werk samen met een Sportcampagne Team in jouw gemeente
- III. Organiseer (gezamenlijk) een debat of werkbezoek op de club
- IV. Betrek de politiek bij clubactiviteiten en nodig ze uit voor sportevenementen

BLIJF ACTIEF IN HET ONDERHOUDEN VAN CONTACTEN EN BETREK POLITICI EN LEDEN BIJ CLUBACTIVITEITEN!

1

GEMEENTERAADSVERKIEZINGEN?! – WHAT'S IN IT FOR ME?

Stap 1: Politiek op gemeentelijk niveau en sport – hoe hangt dat samen, en welke kansen zijn er voor jou als sportaanbieder?

Je bent bestuurder van een sportclub en vraagt je af, wat heb ik nu met politiek? Misschien meer dan je denkt! Heel concreet gaat de gemeente vaak over investeringen in sportaccommodaties.

Misschien heb je nieuwbouwplannen of wil je zonnepanelen op het dak. De gemeente gaat vaak ook over vrijwilligersbeleid. Misschien ben je hard op zoek naar vrijwilligers of wil je jouw vrijwilligers graag een opleiding bieden. En als je een mooi project hebt om meer jongeren te laten sporten of ouderen in beweging te laten komen dan kan dat heel interessant zijn voor de gemeente. Jij doet mooie dingen, waarvan veel mensen binnen de lokale samenleving profijt hebben. Juist dan wil de gemeente de helpende hand uitsteken, dus pak die kans!

Een keer in de vier jaar zijn er gemeenteraadsverkiezingen. Op 21 maart 2018 is het weer zover en wordt een nieuwe gemeenteraad gekozen. En lokaal werkt het net zo als landelijk. Na de verkiezingen gaat de grootste partij kijken met welke andere partijen zij een coalitie kan vormen. Samen moeten de partijen die een coalitie vormen een

meerderheid hebben in de gemeenteraad. De coalitie bepaalt op hoofdlijnen het beleid voor de komende 4 jaar. Ook het sportbeleid. Daar gaan de wethouders vervolgens mee aan de slag.

**NU IS HÉT MOMENT
OM INVLOED OP
DE VERKIEZINGS-
PROGRAMMA'S
UIT TE OEFENEN!**

Volgend jaar maart klinkt misschien nog ver weg, maar de politieke partijen schrijven nú al hun verkiezingsprogramma's. En die verkiezingsprogramma's zijn weer de input voor de afspraken die partijen maken met de nieuwe coalitie en wat politici op de agenda zetten in de gemeenteraad. In de programma's schrijven alle politieke partijen hun wensen op. Ook de wensen op het gebied van sport.

Het is nu dus het moment om als sportclub met de politiek in gesprek te gaan. Als je je afvraagt of de politiek daar op zit te wachten, ze hebben zeker interesse in sport!

Als sportclub doe je uit jezelf al heel veel dingen die de gemeenteraad belangrijk vindt. Je stelt mensen in staat om te sporten. Dat is leuk, goed voor de gezondheid en maakt dat mensen elkaar ontmoeten. En waarschijnlijk doe jij nog veel meer! Voor specifieke doelgroepen of samen met andere sportclubs of (basis) scholen. Als er problemen of wensen zijn waar jij binnen jouw sportclub tegenaan loopt dan hebben jij en de lokale politiek samen iets om over te praten.

2 WELKE GESPREKSONDERWERPEN BRENG JE IN EN OP WELKE MANIER?

Stap 2: Je denkt dat jij en de politiek elkaar wel wat te vertellen hebben. Hoe bepaal je wat de juiste gespreksonderwerpen zijn, en hoe kun je deze op de beste manier overbrengen?

Als sportclub sta je voor een aantal uitdagingen. Een tekort aan vrijwilligers, een accommodatie die niet voldoet aan de wensen van je bezoekers, beleid of wetgeving die het moeilijk maakt om evenementen te organiseren. Dat is vervelend, maar realiseer je dat jij niet de enige sportclub bent die hier tegenaan loopt. En dat biedt wederom kansen. Bezuinigt jouw gemeente bijvoorbeeld op sport? Dan zou je met alle sportclubs samen kunnen optrekken.

Als er een sporttraad in de gemeente is, stel daar dan voor om gezamenlijk de politiek te beïnvloeden. Als er geen sporttraad is, nodig dan de clubs uit jouw gemeente, kern of buurt uit. Door wensen en knelpunten van de verschillende clubs

met elkaar te bespreken en te kijken of er gelijke ambities en problemen zijn, kom je tot een gezamenlijke inzet richting de politiek. Samen sta je sterker.

Je kunt er ook voor kiezen om zelfstandig het gesprek aan te gaan met politici. Wacht je bijvoorbeeld al jaren op een kunstgrasveld, een nieuwe sporthal of een trimloopbaan en kun je door intensiever gebruik hiervan meer mensen laten sporten? Dan kun je prima zelf in gesprek gaan.

Maar let wel, niet alleen de sportclub heeft uitdagingen. De gemeente heeft die ook. De gemeente is bijvoorbeeld verantwoordelijk voor een groot deel van de zorg. Zij wil goede zorg leveren voor mensen die dat nodig hebben, maar wil

ook voorkomen dat mensen zorg nodig hebben. Denk bijvoorbeeld aan mensen met overgewicht. Door een verandering in leefstijl met gezonde voeding en bewegen kan worden voorkomen dat mensen diabetes krijgen. Jij hebt als sportclub het sportaanbod en kunt de gemeente helpen haar probleem op te lossen.

**EEN GOEDE
VOORBEREIDING
EN INHAKEN
OP RELEVANTE
ONDERWERPEN ZIJN
ESSENTIEEL!**

Op de volgende pagina's vind je een aantal voorbeelden waarin sportclubs en gemeenten elkaar kunnen vinden op basis van hun uitdagingen. Dit geeft een indruk van hoe je de gespreksonderwerpen kunt bepalen. Verplaats je bij de voorbereiding ook in de problemen / wensen van de politiek. Dan realiseer je een win-win situatie.

Uitdaging 1

Uitdaging sportclub – kwaliteit accommodatie is niet toereikend

De accommodatie voldoet niet meer volledig aan de wensen van de gebruikers. De voorzieningen zijn verouderd. De gemeente heeft de afgelopen jaren geen financiële ruimte gehad om te investeren in de accommodatie.

Als sportclub voorzie je wel in een behoefte in een wijk, dorp of stad omdat er veel mensen met plezier sporten en de sportdeelname op de plek waar je zit laag is.

Uitdaging gemeente – meer mensen aan het sporten en bewegen krijgen

De gemeente wil graag dat meer mensen gaan sporten en bewegen. De gemeente neemt dat op in haar beleid. Maar het opschrijven maakt nog niet dat meer mensen dan ook echt gaan sporten. De gemeente heeft sportclubs nodig met een goede accommodatie, goed kader en een goed aanbod om de ambities waar te maken.

Gezamenlijk belang

Jij wilt graag een aantrekkelijke accommodatie zodat je bestaande en nieuwe leden of klanten aan je kunt binden. De gemeente wil graag dat er meer mensen gaan sporten in jouw gemeente of wijk. Laat zien dat als de gemeente de investering doet, jij meer mensen naar de club kunt trekken. Dat heeft een positieve invloed op gezondheid.

Vertaling naar het verkiezingsprogramma

De politieke partij kan opschrijven dat ze wil investeren in onderhoud van de sportaccommodaties in wijk x om daar de sportdeelname te verhogen in samenwerking met de sportclubs.

Uitdaging 2

Uitdaging sportclub – de energierekening omlaag brengen

Een groot deel van de vaste lasten gaat op aan energie. Je wilt de energierekening graag omlaag brengen en denkt aan het plaatsen van zonnepanelen op het dak of het vervangen van bestaande lampen door ledverlichting. De kosten voor de investeringen zijn heel hoog en met eigen geld kun je de investeringen niet financieren.

Uitdaging gemeente – verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed

De overheid (rijk, provincie en gemeenten) zet in op CO2 reductie. Dat is afgesproken in het nationale Energieakkoord. Het blijkt in de praktijk voor gemeenten lastig om de klimaatdoelstellingen te halen.

Gezamenlijk belang

Jij wilt de energierekening omlaag brengen. De gemeente wil de CO2 reductie verminderen. Dat kan door te helpen jouw accommodatie te verduurzamen. Of nog mooier, door alle accommodaties in de gemeente te verduurzamen. Je hebt als club ook nog eens het voordeel dat heel veel mensen daar wekelijks zijn. Als zij een duurzame club zien, kan dat mensen inspireren om zelf ook met duurzaamheid aan de slag te gaan.

Vertaling naar het verkiezingsprogramma

De politieke partij kan opschrijven dat ze alle sportaccommodaties wil verduurzamen en daarvoor een subsidieregeling opstelt.

Uitdaging 3

Uitdaging sportclub – tekort aan vrijwilligers

Het wordt voor de sportclub steeds lastiger om vrijwilligers te enthousiasmeren voor allerlei taken op de club. Mensen hebben het druk. Ze willen wel iets doen maar vinden het lastig om er structureel tijd in te stoppen. Het werk komt daarvoor steeds vaker neer op de schouders van een klein groepje mensen.

Uitdaging gemeente – mensen aan het werk helpen

De gemeente heeft met de Participatiewet de taak om mensen aan het werk te helpen. Het gaat dan ook om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt of mensen voor wie een betaalde baan geen mogelijkheid is. De gemeente zoekt naar vrijwilligerswerk om mensen weer in een werkritme te krijgen of te voldoen aan de tegenprestatie die mensen in de bijstand moeten leveren.

Gezamenlijk belang

Jij zoekt vrijwilligers, de gemeente zoekt vrijwilligerswerk. Juist de omgeving van sport kan voor mensen heel inspirerend zijn. Als de vrijwilliger begeleiding nodig heeft kun je de gemeente vragen jou als sportclub daarin te ondersteunen, bijvoorbeeld met een financiële bijdrage.

Vertaling naar het verkiezingsprogramma

De politieke partij kan opschrijven dat ze meer mensen werkervaring wil laten opdoen door middel van vrijwilligerswerk in de sport.

Uitdaging 4

Uitdaging sportclub – teruglopend ledenaantal

Je hebt de afgelopen jaren het ledenaantal zien teruglopen. Je wilt graag nieuwe doelgroepen aanspreken en wilt daarvoor wel iets toevoegen aan het aanbod. Misschien wil je iets aanbieden voor ouderen, mensen met een beperking of asielzoekers. Dat doet wel een extra beroep op jouw vrijwilligers om deze groepen goed te begeleiden. Je hebt de stap daarom nog niet gezet.

Uitdaging gemeente – iedereen doet mee

De gemeente wil graag dat alle mensen mee kunnen doen. Er zijn kinderen in armoede die niet mee kunnen doen omdat er geen geld is voor de sportclub, ouderen die zich eenzaam voelen of mensen met een beperking die graag willen maar door een gebrek aan toegankelijke accommodaties niet volledig kunnen participeren.

Gezamenlijk belang

De gemeente zoekt een plek waar mensen elkaar kunnen ontmoeten en mee kunnen doen. Jij bent een sportclub met een groot clubgevoel waar iedereen welkom is. Je kunt met de gemeente afspreken dat je voor kinderen in armoede samen met het Jeugdsportfonds een aanbod wilt doen, of voor ouderen een nieuw aanbod inricht en samen met de gemeente kijkt hoe de accommodatie zo kan worden aangepast dat die voor mensen met een beperking ook goed te bereiken is.

Vertaling naar het verkiezingsprogramma

De politieke partij kan opschrijven dat ze participatie belangrijk vindt en sport bij uitstek het middel is om mee te kunnen doen. Daarnaast dat de partij clubs wil helpen nieuwe doelgroepen te bereiken.

3

HOE KOM JE IN GESPREK MET DE JUISTE LOKALE POLITICI?

***Stap 3: Je hebt jouw wensenlijstje klaar met oplossingen voor jouw problemen en die van de gemeente. Met wie kun je nu het beste gaan praten?
En waar vind je die lokale politici eigenlijk?***

Politieke partijen lijken wel een beetje op een sportclub. Ze hebben een bestuur gekozen door de leden dat het hele proces van de verkiezingen coördineert. Ze hebben leden die op algemene ledenvergadering de koers bepalen en ze hebben commissies die dingen voorbereiden. Zo stellen ze ongeveer een jaar voor de verkiezingen een verkiezingsprogramma commissie in om het programma te gaan schrijven. De meeste politieke partijen hebben al raadsleden die nu actief zijn. Vaak hebben partijen een woordvoerder sport.

Lokale politieke partijen hebben een algemeen telefoonnummer of mailadres. Je kunt daar vragen bij wie je moet zijn om in gesprek te gaan over het verkiezingsprogramma. Je kunt ook de voorzitter van de partij of zittende gemeenteraadsleden benaderen. Die staan meestal op site van de politieke partij en op de website van de gemeenten. Op de site van de politieke partij vind je de portefeuilles terug.

Gemeenteraadsleden zitten in de raad om bewoners op een goede manier te vertegenwoordigen. Ze zijn afhankelijk

van de input van bewoners om politiek te bedrijven. Ze willen dus graag met je in gesprek! Wees niet te bescheiden en bel de voorzitter, fractievoorzitter of woordvoerder sport en zeg dat je een afspraak wilt maken. Ze verwijzen je dan óf wel door naar de verkiezingsprogramma commissie óf ze willen zelf met je in gesprek. In het uitzonderlijke geval dat de politieke partij niet met je wil spreken probeer je gewoon de volgende partij.

**POLITICI HEBBEN
BELANG BIJ GOED
DOORDACHTE INPUT,
WAARDOOR ZE HUN
GEMEENTE VOORUIT
KUNNEN HELPEN.
ALS SPORTCLUB
KUN JIJ DEZE INPUT
LEVEREN, DUS GA MET
ZE IN GESPREK!**

Er kunnen best veel politieke partijen in de gemeenteraad zitten. Je kunt ervoor kiezen niet alle partijen te benaderen en je te richten op de partijen waarvan jij denkt dat ze iets met sport hebben of veel invloed hebben in jouw gemeen-

te. Mocht je een gezamenlijke agenda hebben met andere sportclubs dan kun je de taken verdelen.

Voor de afspraak wil je goed voorbereid overkomen. Je hebt dus je wensenlijstje paraat, maar weet ook hoe je moet inhaken op de belangen van de gemeente. Je kunt in het gesprek vragen wat de politieke partij zelf in gedachten heeft op het gebied van sport. Misschien passen jouw wensen daar wel heel goed in. Je kunt ook vragen of de politieke partij je laat weten wat ze met jouw input doen. De partijen moeten op hun vergadering in oktober of november het verkiezingsprogramma vaststellen. Het moet (ruim) van tevoren worden aangeboden aan de leden. Dus zorg dat je ook ruim op tijd het gesprek aangaat met de kandidaat gemeenteraadsleden.

4

HOE BRENG EN HOUD JE SPORT ONDER DE AANDACHT?

Stap 4: Je hebt een gesprek gevoerd en hebt de smaak te pakken. Je wilt graag in gesprek blijven met de politiek en meer aandacht voor sport.

Als de leden het verkiezingsprogramma en de kandidatenlijst hebben vastgesteld aan het einde van het jaar start de campagne voor de gemeenteraadsverkiezingen. In de campagne benadrukken politieke partijen wat ze belangrijk vinden. Dat doen ze door een debat te voeren over het onderwerp, door op werkbezoek te gaan of door de media te zoeken met leuke nieuwe plannen. Doel van de politieke partij is om zoveel mogelijk mensen te overtuigen om op ze te gaan stemmen. Een politicus kan gekozen worden met voorkeursstemmen. Ze zullen dus allemaal hun best doen om zoveel mogelijk kiezers te bereiken.

En die kiezers bevinden zich ook op jouw club. De meeste politici vinden sport een leuk onderwerp omdat het veel mensen raakt, een belangrijke bijdrage kan leveren aan de samenleving en vaak niet controversieel is. Als je als politicus iets kunt doen voor een sportclub dan weet je dat daar leden zijn die in potentie op jou kunnen stemmen. Een uitgelezen kans voor menig (aspirant) politicus. Jij weet inmiddels welke politieke partij het meeste wil doen voor de sport. Nodig die partij uit en kijk samen hoe je een leuke activiteit kunt

organiseren. Je kunt ook met de sport gezamenlijk iets doen in jouw gemeente. NOC*NSF ontwikkelt een toolkit die vanaf september beschikbaar is op de website (www.nocnsf.nl/gr2018) met stellingen voor debatten, filmpjes die je kunt laten zien tijdens een werkbezoek etc. En niets mooiers voor de politicus dan een actiefoto in de krant van het bezoek aan de club.

NOC*NSF probeert in zoveel mogelijk gemeenten Sport Campagneteams te formeren met mensen uit de sport die elkaar kunnen helpen bij het voeren van de campagne. Kijk in september op de site om te zien of er een campagneteam actief is in jouw gemeente. Als je de smaak te pakken hebt, kun je er zelf ook aan meedoen.

De contacten die je met de politiek hebt gelegd kunnen heel nuttig voor je zijn. Als er wordt onderhandeld voor een nieuw college kun je jouw input nog eens sturen naar de onderhandelende partijen. En stel dat de politicus die jij hebt gesproken wordt gekozen in de gemeenteraad. Dan kun je nog eens terugkomen op wat jullie samen hebben afgesproken. Als er nieuw sportbeleid wordt gemaakt kun je weer contact

zoeken met de politici. Het is altijd handig om gemeenteraadsleden in je netwerk te hebben zodat je ze kunt benaderen als zich een probleem of een kans voordoet.

BLIJF ACTIEF IN HET ONDERHOUDEN VAN CONTACTEN EN BETREK POLITICI EN LEDEN BIJ CLUBACTIVITEITEN!

Na de verkiezingen gaan de partijen formeren en maken ze afspraken voor de komende jaren in een coalitieakkoord. Je weet nooit precies wat er van alle wensen uit de verkiezingsprogramma's overblijft in zo'n akkoord. Het helpt dus als sport in zoveel mogelijk programma's terugkomt. Je kunt op het moment dat politieke partijen gaan onderhandelen jouw input nog een keer onder de aandacht brengen.

Vergeet niet: sport is een geweldig onderwerp waar de politiek graag iets voor doet. Dus speel er op in en maak er iets moois van! Veel succes met het benaderen van de politici.

MELD JE AAN
BIJ HET SPORT-
CAMPAGNE
TEAM IN JOUW
GEMEENTE!

www.nocnsf.nl/gr2018

Het Sportcampagneteam NL is een samenwerking van sportbonden, NOC*NSF, Vereniging Sport en Gemeenten, Sportkracht12.

**SPORT
KRACHT 12**
Neder1and / sport / lokaal

Met medewerking van het Kenniscentrum Sport en het Mulier Instituut.

